

УДК 81'37-115

**М. Л. Кривич**  
**Т. А. Івасишина**

### **ФРАЗЕМИ З КОНЦЕПТОМ ЗБРОЯ В ЛАТИНСЬКІЙ, НІМЕЦЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ**

*Pax optima rerum.  
Frieden ist nicht alles,  
aber ohne Frieden ist alles nichts.  
Мир – найкраща річ*

*У статті досліджено семантичні параметри та основний зміст концепту ЗБРОЯ. Розглянуто синонімічні ряди аналізованого концепту, а також лексеми, що його маркують у межах фразем, у латинській, німецькій та українській мовах. Виявлено спільні й відмінні семантичні значення лексем, що репрезентують цей концепт.*

**Ключові слова:** *концепт, зброя, семантика, семантичні параметри, фраземи.*

Нові підходи до сучасних наукових пошуків зумовлені інтенсивним розвитком антропологічно орієнтованої лінгвістики, яка об'єктом свого дослідження окреслила дві знакові системи – мову й культуру як нерозривно пов'язані соціальні феномени. Саме концепт відповідає уявленню людини про ті образи, на які вона спирається і якими оперує в процесі мислення. Навколишній світ відображається у свідомості людини уявленнями, що втілюються в лексичних одиницях, які іменують концептами.

Саме лінгвокультурний підхід, як стверджує В. Карасик, дає змогу проникнути в глибинну сутність концептів, які сформувалися в колективній мовленнєвій свідомості певної нації, відкрити систему цінностей і оцінок, розвиток якої зумовлений культурним, мовним та суспільним досвідом певної соціокультурної спільноти. Лінгвокультурний підхід орієнтований на вивчення того чи іншого культурного концепту, розуміння якого полягає в тому, що він постає базовою одиницею культури, тобто її концентратом [3, с. 138].

Незважаючи на те, що дедалі популярнішими стають дослідження різноманітних концептів у лінгвокультурному аспектах, концепт *ЗБРОЯ* не був предметом окремого аналізу. Так, досліджуючи уявлення про війну у свідомості носіїв давніх (давньогрецької, латинської) і сучасних європейських (англійської, німецької, української) мов, В. Верьовкін здійснив когнітивносемантичну інтерпретацію номінацій війни у глосаріях різних мов та виявив засоби вербалізації уявлень про війну в різноманітних текстах, звернувшись до «зброї» як номінанта «війни» [2, с. 9–10]. Водночас, у межах лінгвоконцептології *ЗБРОЯ* залишилася поза увагою лінгвістів, зокрема на матеріалі кількох мов, що й зумовлює **актуальність** нашого наукового пошуку.

З огляду на зазначене **мета статті** – розглянути концепт *ЗБРОЯ* в латинських, німецьких та українських фразеологізмах. Відповідно до мети поставлено **завдання**: окреслити лексико-семантичне значення поняття «зброя»; визначити властиві різним мовам семантичні параметри фразем, у межах яких вербалізується аналізований концепт.

У своєму дослідженні ми використали прислів'я та приказки латинської, німецької і української мов, що містять лексему «зброя» як семантично визначальну.

*Зброя* – 1. Знаряддя для нападу чи оборони. Сукупність засобів для ведення війни, бою; озброєння. 2. Уживається як символ військової справи. 3. Засіб для боротьби з ким-, чим-небудь, для досягнення якої-небудь мети. Складати зброю – а) припиняти збройні дії, припиняти воювати; б) відмовлятися від боротьби, від яких-небудь дій, визнавати себе неспроможним у якій-небудь справі, відступати перед труднощами [1, с. 443].

Словник синонімів української літературної мови дає невелику низку семантико-стилістичних варіантів лексеми «зброя», зокрема:

*Зброя* (знаряддя для нападу або оборони), *знаряд* діал., *оружжя* заст., *броя* заст., *прupas* рідко. Наприклад: Усі жовніри, усі пани кинулись до зброї, вхопились за шаблі та рушниці (І. Нечуй-Левицький); У старовину люди вбивали списами й стрільбами..., і тільки цілковито впевнившись, що ті *знаряди* не відповідають своєму гуманному завданню, люди вигадали гармати (В. Самійленко); Крізь одчинені двері доносилося іржання голодних коней, що вступали у двір, і бряжчало *оружжя* на козаках (М. Коцюбинський). *Зброя, озброєння* (сукупність засобів для ведення воєнних дій). Вже нагромаджена [у цілому світі] небачена в мирний час кількість *зброї* (з журналу); Кидаючи в паніці техніку і важке *озброєння*, масами ринули [гітлерівці] в ліса (О. Гончар) [8, с. 585].

У латинській мові, на відміну від української, синонімічні слова на позначення концепту *ЗБРОЯ* мають чітке розмежування у визначенні типу зброї, зокрема: *arma, pl.* – *узаг. знач.* зброя; *ferrum* – залізна зброя, стріли; *ornamentum* (перев. у *pl.*) – військове спорядження; *telum* – метальна зброя, метальний снаряд (спис, дротик); зброя для рукопашного бою (меч, сокира, ніж) [9, с. 23, 72, 183, 264]. Більше того, на думку В. Верьовкіна, для латинського слова *arma* значення, що вербалізує концепт *bellum*, є вторинним щодо вербалізатора концепту *ЗБРОЯ*. Корінь латинського *arma* «зброя, війна, збройні сили, знаряддя» означає в індоєвропейських мовах «прилагоджування, поєднання» і репрезентований у давньогрецькому *ἀρμός* «зв'язок, суглоб», *ἄρμα* «віз», слов'янське *ярмо*. Найменуваннями зброї виступають лексеми *arma* і *telum*. Лексема *arma* часто означала «щит» як захисне озброєння. Етимологічно пов'язане з *armus* «верхня частина руки (разом із плечем)», особливо «плече», давньогрецькі форми, які мають значення «зчленування, суглоб», «запряг, упряж» (Egnout, Meillet), тобто, на переконання дослідника, первісно не належать до військової сфери. Лексема *telum* – «стріла, дротик, спис», а пізніше – «меч, кинджал» демонструє етимологічний зв'язок із дієсловом *tegĕre* «ткати, переплітати» з індоєвропейським коренем зі значенням «працювати сокирою; теслювати; тесати» [2, с. 10].

У німецькій мові концепт *ЗБРОЯ* / *WAFFE* має низку визначень за типом зброї: *das Kriegswehrzeug* / *das Wehr* – зброя, інструмент війни; *der Kampfgerät* – озброєння, технічний бойовий засіб; *das Angriffsmittel* – зброя, засіб нападу; *das Schießgewehr* / *die Schusswaffe* – вогнепальна зброя; *die Kanone* – гармата; *das Gewehr* / *die Flinte* – рушниця; *die Pistole* – пістолет. Дослідники не дійшли спільної згоди щодо його походження, одна з гіпотез пропонує гіпотетичну індоєвропейську інтерпретацію: прагерманське *\*swerdan* сягає індоєвропейської основи *\*swer-* «різати». Німецьке *Waffe*, як і англійське *weapon*, з іншими германськими паралелями виводять від прагерманського *\*wærna-* «зброя», а індоєвропейські зв'язки не встановлені. Слово визначається як лексема невідомого походження без відповідників за межами германських мов [2, с. 11].

Як у латинських, так і в українських та німецьких фраземах часто використовується лексема «меч» (*gladio / Schwert*) – старовинна холодна зброя (синоніми: *спис, сокира, ніж* та ін.), наприклад:

*Qui gladio ferit gladio perit – Хто підняв меча, від меча загине / Wer das Schwert nimmt, soll durch das Schwert umkommen.*

*Ferro et igni / Ferro ignique – Мечем і вогнем / Mit Feuer und Schwert.*

*Схрестити спису (мечі) / Sein Schwert in die Waagschale werfen.*

*Піднімати меч (сокиру, зброю і т. ін.) / Das Schwert nehmen.*

*Брати меч (зброю) в руки / Das Schwert in die Hände nehmen.*

*Гострити (рідше точити, нагострювати і т. ін.) меч (ніж, сокиру тощо) / Ein Schwert schärfen / abziehen.*

Ці паремії вживаються зі значенням «битися, готуватися до битви».

Латинський фразеологізм *Ferro et igni* має в німецькій та українській мовах прямий відповідник *Mit Feuer und Schwert / Вогнем і мечем*, вживаючись зі значенням «нещадно; з великою жорстокістю». Натомість, на відміну від німецької та української мов, у латинській мові в цій фраземі йшлося про принцип лікування ран ножем хірурга та припіканням (вислів належить давньогрецькому лікарю Гіппократу). Проте у I ст. до н.е. вираз шляхом десемантизації набув значення «вести війну невтримно, із застосуванням грубої сили», наприклад: – *Повернемо [хлопців] огнем і мечем, пане канцеляр! – вигукнув Єремія Вишневецький і вибіг на трибуну* (П. Панч); *Ich habe das Regime erbittert bekämpft. Natürlich nicht mit Feuer und Schwert, weil das nicht meinem Temperament entspricht, aber doch sehr erbittert* (Н. Кант) (*Я запекло поборов режим. Звичайно не Вогнем і Мечем, бо це не відповідає моєму темпераменту, але все ж таки люто* (Х. Кант).

Лексема «меч» активно вживається у пареміях і в переносному значенні, наприклад: *gladius ferit corpus, animos oratio* (меч вражає тіло, а слово – душу); *слово ранить глибше за меча; як ножем / мечем у душу; мечем по серцю / Wörter sind auch Schwerter / böse Zungen schneiden schärfer denn Schwerter / ein böses Maul ist schärfer denn ein Schwert* (слово не стріла, а глибше ранить / гостре словечко коле сердечко); *Sprache ist eine Waffe / слово – найсильніша зброя.*

Характерні для трьох мов паремії із лексемою «меч» книжного характеру, наприклад: *Damocli gladius, Damokles Schwert / Дамоклів меч* (рідше *меч Дамокла*) – «небезпека або неприємність, що постійно загрожує комусь».

Наявні в німецькій та українській мовах не лише античні запозичення, але й сентенції біблійного походження, наприклад: *Перекувати мечі на орала / Die Schwerten zu Pflugscharen umschmieden* – «перетворювати воєнні засоби, ресурси і т. ін. у мирні» (*Не в ті часи ми живемо, щоб мечі на орала перековувати. Бо ніхто землі нам просто так не віддасть. Без боротьби* (А. Головка)); *Хто взяв меч, від меча й загине / Wer mit dem Schwert zu uns kommt, soll durch das Schwert umkommen* – «пересторога проти насильства й агресії», наприклад: *... das werdet ihr vielleicht noch begreifen, bevor die Generäle mit uns fertig sind. Wer zum Schwert greift, wird durch das Schwert umkommen* (В. Brecht) / *... ймовірно ви це ще осягнете, до того, як генерали зведуть з нами рахунок. Хто підняв меча, від меча загине* (Б. Брехт).

Характерно, що зазначені вище запозичені сентенції зазнають певної модифікації, зокрема: *Висіти дамокловим мечем / Das Schwert des Damokles hängt über jemandem* – «загрожувати кому-, чому-небудь; постійно турбувати когось», наприклад: *Небезпека бути викритим через отой віриш «дамокловим мечем висіла» над ним* (А. Головка); фразема «*Перекувати мечі на плуги*» в літературному опрацюванні набула

антонімічного змісту, наприклад: **Розкуймо на зброю плуги!** (Леся Українка); **Скували з плуга зброю ковалі** (М. Стельмах).

У питомих пареміях вживається лексема на позначення такого виду холодної зброї, як «спис». Так, фразеологізм *Ламати списи* (пор. у німецькій мові *mit j-m eine Lanze brechen*) реалізується в текстах як у прямому «битися з ворогами», так і в переносному значенні – «гаряче сперечатися за що-небудь, відстоювати щось, боротися за щось», наприклад: *Ігор жадає Дону, ліпше йому загинути, ніж повернути коней, не поламавши списа у битві з половцями!..* (Василь Шевчук); *Ще довго довелось Наливайкові та присутнім ламати списи у запальних розмовах із Камулеєм* (Іван Ле).

У латинській мові наявні паремії з лексемою «arcus» / *der Bogen* – лук (ручна зброя для метання стріл), наприклад: *Cito rumpes arcum semper si tensum habueris* – **Швидко лук зламаєш, якщо його завжди натягнутим тримаєш**.

Натомість лише в українській мові побутують фразеологізми з лексемою «булава», типу: *До булави треба голови*.

Чимало фразем у німецькій та українській мовах із лексемою «щит» античного походження, наприклад: *Zi щитом або на щиті* (*Aut cum scuto, aut in scuto*) / *Auf dem Schild oder unter dem Schild*; *Підносити на щит* / *Auf den Schild erheben* тощо. За свідченнями історика Плутарха, спартанка, проводжаючи сина в бій, подала йому щит зі словами: «З ним чи на ньому».

Із появою вогнепальної зброї з'являються вислови *Тримати порох сухим* («бути готовим до бою») / *Das Pulver trocken halten*; *Не нюхати пороху* («не мати досвіду») / *Kein Pulver gerochen haben*; *Цілитися в точку* («говорити або робити саме те, що потрібне, відповідає конкретній ситуації») / *Den Nagel auf den Kopf treffen*; *Хоч з гармати стріляй (гати)* (переважно «про дуже міцний сон»); *Стріляти (бити) з гармат по горобцях* («затрачати непомірні, великі зусилля там, де вони зайві, недоцільні») / *mit Kanonen auf Spatzen schießen*; *Попастися (ловитися і т. ін.) на мушку* («стати об'єктом особливої уваги, контролю, нагляду і т. ін.») / *jemanden auf der Muck nehmen*.

Кожна епоха розвитку людської цивілізації поповнювала арсенал військової зброї. Так, під час Другої світової війни виникли такі фраземи, як: *Наступали танками* – *тікали санками*; *Фашистам відплата – партизанська граната*. Згодом лексеми на позначення концепту **ЗБРОЯ** стали вживатися в переносному значенні, наприклад, слово «танк» у переносному значенні: **Танком перти** («настирливо домагатись чогось») / *Etwas wie eine Stecknadel suchen*.

Передають значення «під час війни мистецтво (духовність) не розвивається» фразеологізми:

*Inter arma tacent musae* – *Коли гримлять гармати, музи мовчать* / *Wenn die Kanonen donnern, schweigen die Musen*, наприклад: *Wenn Bomben und Kanonen sprechen, dann haben Geist und Worte der Menschen versagt* (W. A. Groth «Alle Kriege sind nur Raubzüge» // <http://www.grocodil.de/philos.html>, дата звернення 5.12.2016); *Wenn die Kanonen donnern, hört das Gehirn auf zu arbeiten* («Kreuz.net», eine katholische Internet-Zeitung, 18. Juli 2006 // <http://www.kreuz.net/article.3558.html>, дата звернення 5.12.2016).

*Silent leges inter arma* – *Закони мовчать, коли говорить зброя* / *Unter den Waffen schweigen die Gesetze*, наприклад: *Weil Mars noch immer zeucht vom Leder, so achtet man nicht viel der Feder. Gesetze schweigen bei den Waffen, die Musen können auch nichts schaffen* (K. F. W. Wander) [12].

Значення «можливість боротьби» передають паремії: *Arma in armatos jura sinunt* – *Закони дозволяють використовувати зброю проти тих, хто озброєний* / *Gegen Bewaffnete zu Waffen zu greifen gestattet das Recht*.

*Unam in armis salutem – Один порятунок у зброї / Rettung nur im Kampf.*

*Parva sunt foris arma, nisi est consilium domi – Мало значить зброя поза державою, якщо вдома немає згоди / Was man zu Haus nicht vorher denkt das ist im Feld gleichsam verschenkt.*

Таким чином, можемо дійти **висновку**, що концептуальне поняття «зброя» актуальне в лінгвокультурних національних традиціях, про що свідчать численні фраземи в латинській, німецькій та українській мовах. Як підтверджує проаналізований фразеологічний матеріал, у загальному значенні лексема «зброя» реалізує найбільшу палітру семантичних значень у контексті паремій в усіх трьох мовах. Спільною для мов є значна кількість паремій із такими лексемами на позначення концепту *ЗБРОЯ*, як «меч» і «щит». Як для німецької, так і української мови характерна значна кількість запозичених сентенцій античного й біблійного походження. Характерно, що на сучасному етапі спостерігаємо поодинокі утворення паремій, натомість розширення термінологічного корпусу досліджуваного концепту. Водночас, розвиток сучасних видів зброї зумовив появу таких нових стійких словосполук, як: *біологічна зброя, зброя масового ураження, хімічна зброя* тощо, що може бути предметом подальших наукових пошуків.

### Список використаної літератури

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови : 250000 / уклад. та голов. ред. В. Т. Бусел. – Київ; Ірпінь: Перун, 2005. – 1728 с. ; Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy : 250000 / uklad. ta holov. red. V. T. Busel. – Kyiv; Irpin: Perun, 2005. – 1728 s.
2. Верьовкін В. В. Відображення уявлень про війну в античній і сучасній мовній свідомості (на матеріалі давньогрецької, латинської, англійської, німецької та української мов) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.17 / Валентин Валентинович Верьовкін ; Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова, Київ, 2013. – 22 с. ; Verovkin V. V. Vidobrazhennia uiaavlenn pro viinu v antychnii i suchasni movnii svidomosti (na materialii davnohretskoi, latynskoi, anhliiskoi, nimetskoi ta ukrainskoi mov) : avtoref. dys. ... kand. filol. nauk : spets. 10.02.17 / Valentyn Valentynovych Verovkin ; Natsionalnyi pedahohichnyi universytet im. M. P. Drahomanova, Kyiv, 2013. – 22 s.
3. Карасик В. И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс / В. И. Карасик. – Волгоград : Перемена, 2002. – 477 с. ; Karasik V. I. Yazykovoy krug: lichnost, kontsepty, diskurs / V. I. Karasik. – Volgograd : Peremena, 2002. – 477 s.
4. Латинська фразеологія : словник-довідник : навч. посіб. / авт.-уклад. П. І. Осипов. – Київ : Академвидав, 2009. – 344 с. ; Latynska frazeolohiia : slovnyk-dovidnyk : navch. posib. / avt.-uklad. P. I. Osypov. – Kyiv : Akademvydav, 2009. – 344 s.
5. Народ скаже – як зав'яже: українські прислів'я, приказки, скоромовки / упоряд. Н. Шумади. – Київ : Веселка, 1985. – 173 с. ; Narod skazhe – yak zaviazhe: ukrainski pryslivia, prykazky, skoromovky / uporiad. N. Shumady. – Kyiv : Veselka, 1985. – 173 s.
6. Німецько-український фразеологічний словник : у 2-х т. / уклад. : В. І. Гавриць, О. П. Пророченко. – Київ : Рад. школа, 1981. – Т. 1 : А-К. – 416 с. ; Nimetsko-ukrainskyi frazeolohichnyi slovnyk : u 2-kh t. / uklad. : V. I. Havrys, O. P. Prorochenko. – Kyiv : Rad. shkola, 1981. – Т. 1 : А-К. – 416 s.
7. Німецько-український фразеологічний словник : у 2-х т. / уклад. : В. І. Гавриць, О. П. Пророченко. – Київ : Рад. школа, 1981. – Т. 2: L-Z. – 383 с.; Nimetsko-ukrainskyi frazeolohichnyi slovnyk : u 2-kh t. / uklad. : V. I. Havrys, O. P. Prorochenko. – Kyiv : Rad. shkola, 1981. – Т. 1 : L-Z. – 383 s.

8. Словник синонімів української мови : у 2 т. / А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк, С. І. Головащук та ін. – Київ : Наук. думка, 2001. – Т. 1. – 1040 с. ; Slovnyk synonimiv ukrainskoi movy : u 2 t. / A. A. Buriachok, H. M. Hnatiuk, S. I. Holovashchuk ta in. – Kyiv : Nauk. dumka, 2001. – Т. 1. – 1040 s.

9. Чуракова Л. П. Латинський словник. Латинсько-український, українсько-латинський : понад 25 тис. слів та словосполучень / Л. П. Чуракова. – Київ : Чумацький Шлях, 2009. – 617 с. ; Churakova L. P. Latynskyi slovnyk. Latynsko-ukrainskyi, ukrainsko-latynskyi : ponad 25 tys. sliv ta slovospoluchen / L. P. Churakova. – Kyiv : Chumatskyi Shliakh, 2009. – 617 s.

10. Duden. Zitate und Aussprüche. Herkunft und aktueller Gebrauch. Rund 7.500 Zitate von der Antike bis zur modernen Werbesprache. - 2, neu bearb. u. aktualis / Aufl. Hrsg. v. d. - Mannheim ; Leipzig ; Wien : Dudenverlag, 2002. – 960 p.

11. Duden. Das große Buch der Zitate und Redewendungen / Hrsg. v. d. Dudenredaktion. - 2, überarb. und aktualisierte Aufl. Hrsg. – Mannheim : Dudenverlag, 2007. – 895 p.

12. Wander K. F. W. Deutsches Sprichwörterlexikon. Ein Hausschatz für das deutsche Volk / K. F. W. Wander. – Leipzig: F. A. Brockhaus, 1867-1889. – Vol. 1–5.

Стаття надійшла до редакції 30.10.2018.

**M. Kryvych**

**T. Ivasyshyna**

#### **PRASEMES WITH THE CONCEPT *WEAPON* IN LATIN, GERMAN AND UKRAINIAN LANGUAGES**

*The semantic parameters and the main content of the concept WEAPON have investigated in the article. Synonymic series of the analyzed concept, as well as foreign lexical units, which are labeled within the prasemes, in Latin, German and Ukrainian languages have been considered. The common and excellent semantic values of foreign lexical units representing the concept WEAPON were revealed in the article.*

*The surrounding world is reflected in the minds of human beings embodied in lexical units, which are called concepts. The collective speech consciousness of a certain nation forms a system of values, the development of which is due to the cultural, linguistic and social experience of the socio-cultural community.*

*Despite the fact that the study of various concepts in linguistic and cultural aspects is becoming increasingly popular, the concept WEAPON is left out of the linguists' attention, in particular on the several languages material, which determines the relevance of our scientific research.*

*The purpose of the article is to consider the concept WEAPON in Latin, German and Ukrainian prasemes. In accordance with the goal, the task was set: to outline the lexical-semantic meaning of the definition «weapon»; to define the inherent in different languages semantic parameters of the prasemes, within which the analyzed concept was verbalized.*

*The proverbs and the sayings of the Latin, German and Ukrainian languages containing the foreign lexical units with the token «weapon» as a semantically key token served the material for this article.*

*It was revealed that the concept «weapon» had been relevant in linguistic and cultural national traditions, as evidenced by numerous paremias in Latin, German and Ukrainian languages. The universal for languages was a significant number of parames with tokens to denote the concept WEAPON as a «sword» and «shield». Both the German and Ukrainian languages are characterized by a large number of borrowed lexical units of ancient and biblical origin. It is significant that at the present stage we can observe the separate*

*formation of paramyas, simultaneous there is expanding the terminological body of the investigated concept.*

*At the same time, the modern type of weapon development has led to the emergence of such new fixed lexical units as: biological weapons, weapons of mass destruction, chemical weapons, etc., which could be the subject of further scientific research.*

**Key words:** *concept, weapon, semantics, semantic parameters, prasemes.*

УДК 811.131.1+811.161.2]’373.7

**Н. М. Лоскутова**

**І. А. Ангелинова**

### **ФРАЗЕОЛОГІЗМИ З КОЛОРИСТИЧНИМ КОМПОНЕНТОМ В ІТАЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ**

*Статтю присвячено дослідженню семантичних особливостей фразеологічних одиниць з колористичним компонентом в українській та італійській мовах. З’ясовано вплив національно-культурних особливостей етносу на своєрідність семантики фразеологізмів з колористичним компонентом, виявлено їхні універсальні риси та досліджено національну специфіку у семантиці досліджуваних одиниць. Встановлено, що у досліджуваних мовах найчастіше зустрічаються фразеологізми з колоративом nero / чорний, bianco / білий та rosso / червоний.*

**Ключові слова:** *фразеологія, фразеологічна одиниця, колір, колористичний компонент, переклад, семантика.*

**Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв’язок з важливими науковими чи практичними завданнями.** Фразеологія посідає важливе місце у кожній мові, тому що вона віддзеркалює, насамперед, національні особливості, уявлення про носіїв мови, історію народу, його побут і світогляд. Це дає підстави стверджувати, що фразеологія є тією наукою, яка наочно дозволяє здійснювати порівняльний аналіз між мовами. За своєю природою вона охоплює усі яруси мови: лексику, семантику, синтаксис, морфологію, просодію, орфоепію, прагматику і т.д. Фразеологія презентує лінгвістам велику кількість можливостей для порівняння лінгвістичних систем двох і більше мов з метою виокремлення універсальних та унікальних рис. Саме співставляючи фразеологічні одиниці (далі – ФО), які функціонують у декількох мовах та спираючись на «гру контрастів», можна виявити як загальні особливості мовних явищ, так і специфічні, ідіоматичні, такі, які є характерними для певної мови і які неможливо трансферувати в іншу. Дослідження внутрішніх значень компонентів дає змогу здійснювати комплексний підхід до вивчення та аналізу фразеологізмів.

Дана наукова розвідка присвячена дослідженню семантичних особливостей ФО з колористичним компонентом в італійській та українській мовах. Колір є важливим елементом опису об’єктів: колірне сприйняття об’єктів матеріального миру є одним з головних аспектів пізнавальної діяльності людства. Сенсорне сприйняття кольору є складним явищем. Перцепція кольору, його номінація знаходяться на перетині декількох галузей знань: це не лише фізика, фізіологія чи психологія, це також і мова та культура. Колір має велике культурне, символічне значення та бере участь